Taraqqiyot spektri
ILMIY JURNALI
Vol 2 № 5 2026

YANGI O‘ZBEKISTON YOSHLARI: HARAKATLAR STRATEGIYASI DOIRASIDA YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA BANDLIGINI TA’MINLASH MEXANIZMLARI

Ergasheva Durdona
Namangan davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti
Amaliy matematika yo‘nalishi, Talaba

Tillayev Bobomurod
Ilmiy rahbar

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda yoshlar siyosatini rivojlantirish jarayonlari, ayniqsa Harakatlar strategiyasi hamda “Yangi O‘zbekiston yoshlari – 2030” strategiyasi doirasida yoshlar bandligi va tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarni ish bilan ta’minlash, ularning biznes tashabbuslarini rag‘batlantirish, imtiyozli kreditlar, kasbiy ta’lim va davlat dasturlarining amaliy ahamiyati yoritilgan. Maqolada yoshlarning iqtisodiy faolligini oshirish orqali mamlakat taraqqiyotiga erishish masalalari ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: yoshlar siyosati, yoshlar bandligi, tadbirkorlik, Harakatlar strategiyasi, Yangi O‘zbekiston, kasbiy ta’lim, yoshlar daftari, biznes loyihalar, iqtisodiy islohotlar.

АННОТАЦИЯ: В данной статье анализируются процессы развития молодежной политики в Новом Узбекистане, в частности механизмы поддержки занятости и предпринимательства молодежи в рамках Стратегии действий и стратегии «Молодежь Нового Узбекистана – 2030». Также подчеркивается практическая важность обеспечения молодежи занятостью, поощрения их предпринимательских инициатив, льготных кредитов, профессионального

образования и государственных программ. В статье представлено научно-теоретическое обоснование вопросов достижения развития страны путем повышения экономической активности молодежи.

Ключевые слова: молодежная политика, занятость молодежи, предпринимательство, Стратегия действий, Новый Узбекистан, профессиональное образование, молодежный блокнот, бизнес-проекты, экономические реформы.

ABSTRACT: This article analyzes the processes of youth policy development in New Uzbekistan, especially the mechanisms for supporting youth employment and entrepreneurship within the framework of the Strategy of Actions and the “Youth of New Uzbekistan - 2030” strategy. It also highlights the practical importance of providing youth with employment, encouraging their business initiatives, preferential loans, vocational education and state programs. The article provides a scientific and theoretical justification for the issues of achieving the country's development by increasing the economic activity of young people.

Keywords: youth policy, youth employment, entrepreneurship, Strategy of Actions, New Uzbekistan, vocational education, youth notebook, business projects, economic reforms.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida yoshlar har qanday davlatning eng muhim strategik resursi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Jamiyat taraqqiyoti, iqtisodiy barqarorlik hamda innovatsion rivojlanish ko‘p jihatdan yosh avlodning bilim darajasi, kasbiy salohiyati va ijtimoiy faolligiga bog‘liqdir. Shu sababli dunyoning ko‘plab davlatlarida yoshlarni qo‘llab-quvvatlash, ularning bandligini ta’minlash hamda tadbirkorlik faoliyatiga keng jalb etish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. O‘zbekistonda ham keyingi yillarda yoshlar siyosati davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Ayniqsa, Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi hamda Harakatlar strategiyasi doirasida yoshlarning

huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularni zamonaviy kasblarga o‘qitish, bandligini ta’minlash va tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda[1]. Bu islohotlarning asosiy maqsadi yoshlarning jamiyatdagi o‘rnini mustahkamlash, ularning iqtisodiy mustaqilligini ta’minlash va mamlakat taraqqiyotidagi ishtirokini kuchaytirishdan iboratdir. Bugungi kunda yoshlar bandligi masalasi dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy muammolardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, mehnat bozorida raqobatning kuchayishi, zamonaviy kasblarga bo‘lgan talabning ortishi hamda innovatsion iqtisodiyotning rivojlanishi yoshlardan yangi bilim va ko‘nikmalarni talab qilmoqda. Shu bois davlat tomonidan yoshlarni kasb-hunarga o‘qitish, ularning biznes tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash, imtiyozli kreditlar ajratish va startap loyihalarni rag‘batlantirish kabi samarali mexanizmlar joriy etilmoqda. Shuningdek, “Yoshlar daftari”, “Har bir oila – tadbirkor”, “Yoshlar tadbirkorligi” kabi dasturlar orqali minglab yoshlarning bandligi ta’minlanmoqda. Mahallalarda yoshlar bilan ishlash tizimining joriy qilinishi esa ularning muammolarini manzilli hal etish imkoniyatini yaratmoqda[2]. Bu jarayonlarda zamonaviy axborot texnologiyalari va raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda Harakatlar strategiyasi doirasida yoshlar tadbirkorligi va bandligini ta’minlash mexanizmlari, amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati hamda ularning amaliy natijalari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlar siyosatini yanada rivojlantirish istiqbollari va mavjud muammolarni bartaraf etish masalalari yoritib beriladi.

YANGI O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSATINING USTUVOR YO‘NALISHLARI

Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlarda yoshlar masalasi ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Chunki yoshlar jamiyatning eng faol qatlamini tashkil etib, mamlakatning kelajak taraqqiyoti aynan ularning bilim

[1] Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2021. – 112–118-b.
[2] O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. 2017–2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risidagi Farmon. – Toshkent, 2017. – 5–12-b.

salohiyati, tashabbuskorligi va ijtimoiy faolligiga bog‘liqdir. Shu sababli so‘nggi yillarda davlat tomonidan yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish hamda zamonaviy bilim va kasb-hunar egallashi uchun zarur sharoitlar yaratishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Harakatlar strategiyasi asosida yoshlar siyosatini rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimi shakllantirildi. Xususan, yoshlarning muammolarini o‘rganish, ularni bandlikka jalb qilish, iqtidorini qo‘llab-quvvatlash va bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha samarali mexanizmlar joriy qilindi. Shu bilan birga, Yoshlar ishlari agentligi faoliyatining yo‘lga qo‘yilishi yoshlar bilan ishlash tizimini yanada takomillashtirishga xizmat qildi. Bugungi kunda yoshlar siyosatining asosiy yo‘nalishlaridan biri – yoshlarning sifatli ta’lim olishini ta’minlashdir. Chunki zamonaviy mehnat bozori yuqori malakali va raqobatbardosh mutaxassislarni talab qilmoqda. Shu bois maktab, kollej, texnikum va oliy ta’lim tizimida qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Yoshlarning xorijiy tillarni o‘rganishi, axborot texnologiyalarini egallashi hamda innovatsion fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga katta e’tibor qaratilmoqda. Yoshlar bandligini ta’minlash ham davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda kasb-hunar markazlari tashkil etilib, yoshlarni zamonaviy kasblarga o‘qitish tizimi kengaytirildi. Ayniqsa, “Yoshlar daftari” tizimi orqali ishsiz, ijtimoiy himoyaga muhtoj hamda kasb o‘rganishga ehtiyoji bor yoshlar bilan manzilli ishlash yo‘lga qo‘yildi[3]. Natijada ko‘plab yoshlarning doimiy ish bilan ta’minlanishiga erishildi. Shuningdek, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishga ham alohida ahamiyat berilmoqda. Davlat tomonidan imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va grantlar ajratilishi yoshlarning biznes faoliyatini boshlashi uchun keng imkoniyat yaratmoqda. Ayniqsa, kichik biznes, xizmat ko‘rsatish, IT va startap loyihalarida yoshlarning faolligi ortib bormoqda. Bu esa nafaqat yoshlarning iqtisodiy mustaqilligini ta’minlaydi, balki yangi ish o‘rinlari yaratilishiga ham xizmat qiladi. Yoshlarning ma’naviy va madaniy rivojlanishini ta’minlash ham muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu maqsadda beshta muhim tashabbus doirasida sport,

[3] O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi Qaror. – Toshkent, 2020. – 3–7-b.

san’at, kitobxonlik va axborot texnologiyalariga oid loyihalar keng amalga oshirilmoqda. Bu tashabbuslar yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni turli zararli illatlardan asrash hamda vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI

Bugungi kunda yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish Yangi O‘zbekistonda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlarning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki yoshlarning biznes faoliyatiga keng jalb etilishi mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti, yangi ish o‘rinlari yaratish va aholi bandligini ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Shu sababli davlat tomonidan yosh tadbirkorlarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan turli mexanizmlar joriy qilinmoqda. Avvalo, yoshlarning biznes faoliyatini boshlashi uchun moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimi yo‘lga qo‘yildi. Xususan, tijorat banklari orqali imtiyozli kreditlar ajratilishi yoshlarning tadbirkorlikka bo‘lgan qiziqishini oshirmoqda. Ayniqsa, “Yoshlar – kelajagimiz”, “Har bir oila – tadbirkor” kabi davlat dasturlari doirasida yoshlarning biznes loyihalarini moliyalashtirish amaliyoti kengaytirildi[4]. Ushbu dasturlar orqali yoshlar o‘z biznesini boshlash, ishlab chiqarish yoki xizmat ko‘rsatish faoliyatini yo‘lga qo‘yish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda kasbiy bilim va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega. Shu maqsadda turli kasb-hunar markazlari, biznes treninglar va o‘quv kurslari tashkil etilmoqda. Bu kurslarda yoshlar biznesni boshqarish, marketing, moliyaviy savodxonlik hamda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish bo‘yicha bilimlarga ega bo‘lmoqda. Natijada yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini samarali tashkil etish imkoniyatlari kengaymoqda. Shuningdek, innovatsion va startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash tizimi ham rivojlantirilmoqda. Bugungi kunda yoshlarning innovatsion g‘oyalari va texnologik loyihalariga davlat hamda xususiy sektor tomonidan grantlar va investitsiyalar ajratilmoqda. Ayniqsa, IT sohasi, elektron tijorat va raqamli xizmatlar yo‘nalishida yoshlarning faolligi

[4] Abdullayev Q. Yoshlar siyosati va ijtimoiy taraqqiyot. – Toshkent: Tafakkur, 2022. – 56–63-b.

ortib borayotgani kuzatilmoqda. Bu esa mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Mahallalarda yoshlar bilan ishlash tizimining joriy etilishi ham tadbirkorlikni rivojlantirishning samarali mexanizmlaridan biri bo‘ldi. Mahalla yettiligi va yoshlar yetakchilari tomonidan ishsiz yoki tadbirkorlik qilish istagidagi yoshlar aniqlanib, ularga amaliy yordam ko‘rsatilmoqda. Jumladan, biznes reja tuzish, kredit olish, yer ajratish va faoliyatni yo‘lga qo‘yish bo‘yicha maslahatlar berilmoqda.

YOSHLAR BANDLIGINI TA’MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI

Bugungi kunda yoshlar bandligini ta’minlash dunyo davlatlari oldida turgan dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy masalalardan biri hisoblanadi. Aholi tarkibida yoshlar ulushining yuqoriligi ularni ish bilan ta’minlash, kasb-hunar o‘rgatish va iqtisodiy faolligini oshirishni taqozo etadi. O‘zbekistonda ham Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida yoshlar bandligini ta’minlashga qaratilgan zamonaviy mexanizmlar keng joriy qilinmoqda. Ushbu tizim yoshlarning mehnat bozorida munosib o‘rin egallashi hamda iqtisodiy mustaqilligini ta’minlashga xizmat qilmoqda. Yoshlar bandligini ta’minlashning muhim usullaridan biri – ularni zamonaviy kasb-hunarga o‘qitishdir. Hozirgi davrda mehnat bozori an’anaviy kasblar bilan bir qatorda yangi texnologik yo‘nalishlardagi mutaxassislarga ehtiyoj sezmoqda. Shu sababli mamlakatda kasb-hunar markazlari faoliyati kengaytirilib, qisqa muddatli o‘quv kurslari tashkil etilmoqda. Bu kurslarda yoshlar tikuvchilik, sartaroshlik, dasturlash, grafik dizayn, marketing, xizmat ko‘rsatish va boshqa zamonaviy kasblarni o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Shuningdek, dual ta’lim tizimining rivojlantirilishi ham yoshlar bandligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu tizim orqali yoshlar nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy tajriba ham orttiradi[5]. Korxona va tashkilotlarda amaliyot o‘tash jarayonida yoshlarning mehnat bozoriga moslashuvi tezlashadi. Natijada ta’lim muassasasini tamomlagan yoshlarning ishga joylashish imkoniyati ortadi. Yoshlar bandligini ta’minlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish ham samarali natija bermoqda. Bugungi kunda onlayn mehnat platformalari, masofaviy ish

[5] Rasulov A. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2023. – 41–52-b.

tizimi va frilans faoliyatining rivojlanishi yoshlar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ayniqsa, IT sohasi, internet marketing, grafik dizayn va dasturlash kabi yo‘nalishlarda yoshlar masofadan turib faoliyat yuritish orqali daromad topmoqda. Bu esa yoshlarning zamonaviy iqtisodiyotga moslashuvini ta’minlamoqda.Davlat tomonidan amalga oshirilayotgan “Yoshlar daftari” tizimi ham yoshlar bandligini ta’minlashning muhim mexanizmlaridan biridir. Ushbu tizim orqali ishsiz yoshlar aniqlanib, ularga kasb-hunar o‘rgatish, kredit ajratish, subsidiya berish va ishga joylashtirish bo‘yicha manzilli yordam ko‘rsatilmoqda. Mahallalarda yoshlar yetakchilari faoliyatining yo‘lga qo‘yilishi esa bu tizim samaradorligini yanada oshirmoqda.

XULOSA

Yangi O‘zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosati izchil va tizimli ravishda amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, Harakatlar strategiyasi doirasida yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning sifatli ta’lim olishi, kasb-hunar egallashi hamda bandligini ta’minlash bo‘yicha muhim islohotlar amalga oshirildi. Bu jarayonlar yoshlarning jamiyatdagi faolligini oshirish va ularning iqtisodiy mustaqilligini ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Maqolada tahlil qilinganidek, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish uchun davlat tomonidan imtiyozli kreditlar, subsidiyalar, grantlar va startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash tizimi yo‘lga qo‘yilgan. Natijada yoshlarning biznes faoliyatiga bo‘lgan qiziqishi ortib, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasida yoshlar ulushi kengayib bormoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar va innovatsion iqtisodiyot yo‘nalishida yoshlarning faol ishtiroki mamlakat iqtisodiy taraqqiyotiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Yoshlar bandligini ta’minlash maqsadida kasb-hunar markazlari faoliyatining kengaytirilishi, qisqa muddatli o‘quv kurslari tashkil etilishi hamda dual ta’lim tizimining rivojlantirilishi muhim amaliy natijalarni bermoqda. “Yoshlar daftari” tizimi va mahallalarda yoshlar bilan ishlash mexanizmlarining joriy etilishi esa muammolarni manzilli hal etish imkoniyatini yaratmoqda. Bugungi kunda yoshlarni qo‘llab-quvvatlash borasidagi islohotlar nafaqat ularning ijtimoiy himoyasini kuchaytirishga, balki jamiyatning iqtisodiy va ma’naviy rivojlanishiga ham xizmat qilmoqda. Chunki bilimli, tashabbuskor va

tadbirkor yoshlar har qanday davlatning eng katta tayanchi hisoblanadi. Kelgusida yoshlar siyosatini yanada takomillashtirish, innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish, xalqaro tajribalarni keng joriy etish hamda yoshlarning zamonaviy kasblarni egallashiga ko‘maklashish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu orqali Yangi O‘zbekistonda yoshlarning salohiyatini to‘liq ro‘yobga chiqarish va mamlakat taraqqiyotiga munosib hissa qo‘shishini ta’minlash mumkin bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2021. – 112–118-b.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. 2017–2021-yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risidagi Farmon. – Toshkent, 2017. – 5–12-b.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi Qaror. – Toshkent, 2020. – 3–7-b.
4. Abdullayev Q. Yoshlar siyosati va ijtimoiy taraqqiyot. – Toshkent: Tafakkur, 2022. – 56–63-b.
5. Rasulov A. Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2023. – 41–52-b.
6. Karimov B. Bozor iqtisodiyoti sharoitida yoshlar bandligi. – Toshkent: Fan, 2021. – 77–85-b.
7. To‘xtayeva D. Yoshlar tadbirkorligi va innovatsion faoliyat. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2022. – 28–35-b.